

2020-03-05
Ku2020/00468/MD

Kulturdepartementet

Kriminalvården
601 80 Norrköping

Uppdrag till Kriminalvården att utveckla och genomföra demokratistärkande utbildningsinsatser på anstalter och häkten

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Kriminalvården att utveckla och genomföra utbildningsinsatser för intagna på anstalter och häkten med syfte att öka kunskapen om demokratin och stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser. Uppdraget ska särskilt fokusera på unga.

I uppdragets genomförande ska Kriminalvården samverka med Kommittén Demokratin 100 år (Ku 2018:02), Forum för levande historia och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

Kriminalvården får för genomförandet av uppdraget under 2020 disponera högst 500 000 kronor, från anslag 6:1 Allmänna val och demokrati, ap. 11. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 20 juni 2020. Rekvirerade medel som inte har förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 20 juni 2021. Regeringen avser att besluta om ytterligare 1 100 000 kronor för uppdragets genomförande för 2021 under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet. En slutredovisning i form av en rapport av genomförda insatser och en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 3 mars 2022. Slutredovisningen ska innehålla en beskrivning av projektets genomförande samt en analys och bedömning av utfall och effekter. Rapporten ska även innehålla en framåtsyftande behovsanalys.

Bakgrund

År 2021 är det 100 år sedan både kvinnor och män för första gången fick rösta i val till riksdagen. Under 2020 och 2021 genomför regeringen därför en nationell kraftsamling, Demokratin 100 år. Målsättningen med satsningen är att främja en uthållig och levande demokrati i hela landet genom att stärka förutsättningarna för människor att i större utsträckning aktivt kunna delta i demokratin. Genom olika insatser avser regeringen främja deltagande och delaktighet i demokratin, öka kunskapen och stärka demokratins motståndskraft.

Skäl för regeringens beslut

Regeringens demokratipolitiska mål är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika. Regeringens Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara, slår fast att demokratin i Sverige står på en stark grund men måste möta ett antal utmaningar; ett demokratiskt utanförskap, ett hotat demokratiskt samtal och antidemokratiska aktörer. En av fem i befolkningen över 15 år bedömer att de saknar verktyg för att delta i demokratin. Valdeltagandet i Sverige är högt men det finns stora skillnader mellan valdistrikt. Undersökningar visar att medborgare med lägre utbildning, utrikesfödda, låginkomsttagare och personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar i lägre utsträckning röstar i riksdagsvalet och i högre utsträckning anser sig sakna möjligheter att delta i demokratin.

Hos många av kriminalvårdens klienter finns behov av grundläggande kunskap om det demokratiska systemet, vilket kan skapa bättre förutsättningar för dessa individer att delta i demokratin. De flesta unga har en strafftid på mindre än sex månader vilket främst möjliggör kortare insatser.

Genom utbildningsinsatser, såsom studiegrupper, med ett demokratistärkande innehåll, kan intagna på häkten och anstalter få ökad kunskap om demokratin och dess beslutsprocesser samt tillägna sig verktyg och förmågor som stärker möjligheterna att delta och göra sin röst hörd i demokratin. Reflektioner kring demokratiska värdegrundsfrågor och samverkan med civilsamhällets aktörer kan gagna flertalet av de intagna och häktade genom ökad kunskap om samhällets funktioner i stort men också fungera som en brygga till den verksamhet som bedrivs inom det civila samhället och vara en viktig del i de intagnas process att göra andra livsval.

På regeringens vägnar

Amanda Lind

Sofia Blid

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/KRIM

Socialdepartementet/SOF

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/GV

Kulturdepartementet/CSM

Kommittén Demokratin 100 år (Ku 2018:02)

Forum för levande historia

Kammarkollegiet

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor